Du er så tømrerens den ældste?

Af Thorkild Thejsen

Chevrolet Convertible i Gørding

Hvis jeg spæner hjem, straks når det ringer ud om lørdagen, kan jeg måske nå de sidste af rådhusklokkens timeslag klokken tolv, for det meste af min skoletid bor vi skråt overfor Gørding Skole.

Og selv når jeg tager mig god tid, er jeg helt sikker på, hvordan der lyder og lugter derhjemme. Duften af lørdag er umiskendelig: risengrød med sukker og kanel. Smørklatten kan ikke lugtes, den skal man tænke sig til. Men duften fra køkkenet af grød og kanel er sikker nok. Og akkompagnementet er lige så sikkert. Fra radioen i stuen strømmer lyden fra Svend Nicolaisens Orkester. Middagskoncerten på P1. Det er lørdag. I Nørregade 63 i Gørding. Hos familien Thejsen.

Nu er det sjældent, at man hører Svend Nicolaisen mere. Men det behøver jeg heller ikke for straks, når jeg lugter risengrød, melder det indre orkester sig med Svend Nicolaisen, hammondorgel, violin og barndom. Vi fik tidligere fri fra skolen om lørdagen, for den dag var lektionerne kortere, så alle kunne komme hjem til en halv fridag.

Det er sådan en lørdag, jeg husker specielt godt – og for noget helt andet end grødmusikken.

Det er i forsommeren 1960 eller måske i 61. Solen skinner. Far er ved at rive den lange indkørsel, som fører ned til værkstedet bag ved huset. Selv om han holder fri, har han arbejdstøj på. Han plejer at gå i sandfarvede Kansas-overalls og en tilsvarende skjorte. For den farve bruger en tømrer. Lige så selvfølgeligt som murerens er hvid, og blikkenslagerens er blå. Christian Nielsens Tømmerhandel, står der med utydelige bogstaver på kasketten. Den er hvid. Grumset hvid.

Den lørdag er far i nye, kridhvide overalls! De er nemlig meget billigere end de sandfarvede. Men forkert ser det nu ud, tænker jeg, mens jeg knokler rundt og slår græsplænen foran huset. Det er min lørdagspligt. Græsset tættest på huset er stadig lidt for vådt, så når jeg kører for langsomt, låser den larmende maskine, så den ikke klipper græsset. Og når jeg kører hurtigt, sprøjter græsset op i træskoene. Det store lørdagsdilemma.

Og så sker det.

Langsomt, næsten slowmotionagtigt, glider en bil ind til fortovet. Med en helt vidunderlig lyd af otte cylindere. Aldrig har jeg hørt noget lignende. Den er lyserød. Ly-se-rød! Og med hvid kaleche. Lige foran os. Den har fire forlygter. Det når jeg ganske vist ikke at se, men jeg ved det. To gange to forlygter. Jeg har selv et billede af

den. Og så de halefinner! Og al den krom. En Chevrolet Convertible. Her!

Jeg stopper min larmende Ginge. Far holder op med at rive.

Chaufføren læner sig over og ruller vinduet i passagersiden ned. Han siger noget og ser på far. Jeg hører det ikke, og det eneste, far gør, er at skubbe kasketten længere bagud. Jeg slipper plæneklipperen og springer ud på fortovet.

»Hej, du murer, kom her«, råber chaufføren.

»Er det en Chevrolet Konvertible«, spørger jeg på vestjysk-engelsk?

»Yes. En Chevrolet Convertible, 1959,« svarer han med et meget amerikansk convertible.

»Du, murer«, fortsætter han til far, som nu har nærmet sig. Jeg føler mig lidt flov over far. Han har taget riven med ud på fortovet. Står og støtter sig til den med begge hænder, som om han kunne falde i søvn når som helst.

»Du, murer, ta' lige og vær lidt kvik. Fortæl mig, hvordan man kommer til Holsted fra det her gudsforladte sted.«

»Det er nemt nok«, svarer far. »Du fortsætter bare ligeud. Når du er kørt over åen, drejer du til venstre lige før kirken.«

Jeg hører ordene! *Før* kirken. Til *venstre*!

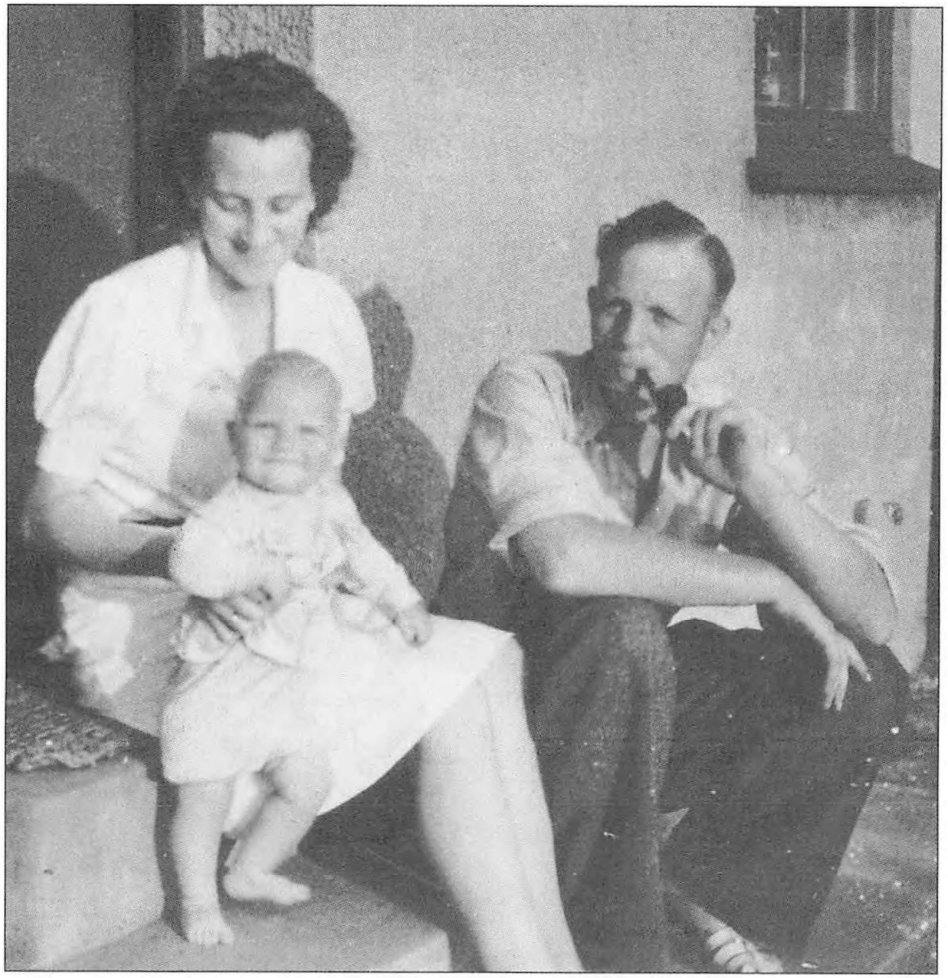
»Jamen far, han skal til Holsted, du sagde...«

»God tur, det kan enhver idiot finde ud af«, fortsætter far. »God tur«, siger han og klapper afgang med højre hånd på den lyserøde køler.

»Far! Man skal da til højre efter kirken, du sendte ham til venstre, han kommer jo ud på grusvejen til Gørdinglund!«

»Yes,« siger far – og smiler.

»Han skal sgu ikke kalde mig murer. Han skal ikke råbe ad mig.

Sommeren 1945. *Rosengade i Gørding, som nu hedder Dr. Jensens Allé, var en grusvej med tre huse på den ens side og to på den anden, hvis man talte det store hus på hjørnet af Søndergade med. Vi boede for enden af vejen med marker til den ene side og en grund med stillads-brædder og udslidte entreprenørmaskiner til den anden. Min mor, Karen Theisen, arbejdede på Gørding Alderdomshjem i Østergade, min far arbejdede som tømrer i Esbjerg*

Foto: Poul Theisen

Og han skal slet ikke kommandere. Bare fordi han kører i en lyserød dollargrin.«

»Øhh...,« siger jeg.

Far går tilbage og fortsætter lørdagsrivningen.

»Sådan en skidespræller,« grynter han. Pludselig er jeg ikke spor flov ved min far mere. Jeg er helt stolt.

»Sådan en skidespræller, bare fordi han kører Chevrolet Convertible«, tænker jeg.

Et firkantet glansbillede med runde hjørner

Lene var vist den i klassen, der havde de flotteste glansbilleder. Eller også var det bare et påskud for at komme tæt på hende. For sød det var hun altså, og pigerne var ellers ikke nogen, man sådan i almindelighed kom tæt på – eller legede med. Men når vi byttede glansbilleder, gik det an.

Frede var den med flest glansbilleder, og jeg havde ham mistænkt for at have alt for mange tomme rum i sit glansbilledhæfte. Men jeg kunne ikke bevise det. Og når man anklagede ham, kunne han altid vise, at han kun havde tre nitte-rum, som det var tilladt.

Og så var der Bliktud. Hans far var blikkenslager, så der var dømt Bliktud fra første skoledag, som var 1. april 1952. Bliktud havde nogle glansbilleder, der var anderledes. De var firkantede og med let rundede hjørner. Og han holdt dem helt uden for vores byttelege. De lå bagerst i hans hæfte og blev kun vist frem, hvis man spurgte pænt. Og så kunne man hverken købe dem i Tatol eller hos boghandler Sørensen i Nørregade!

Når man havde 20, fortalte Bliktud, kunne man bytte dem til en salmebog, og hvis man havde 50, tror jeg, det var, kunne man angiveligt få Det Nye Testamente. Men hvem kunne da finde på det? I hvert fald ingen i vores klasse.

Ja, hans storesøster havde vist gjort det, så vidt jeg husker. Men hun var altså også... Hvor dum kan man egentlig være?

Der var jo også det specielle ved hans firkantede glansbilleder, at man kun kunne få dem på én måde, og det var ved at gå i søndagsskole. Og selv om jeg det meste af tiden var rigtig glad for at gå i skole, så virkede det altså åndssvagt ligefrem at bruge søndagen på det også.

Men hvad gør man ikke for et godt samlerobjekt? Så vi aftalte, at jeg skulle med ham i søndagsskole. Jeg sagde ikke noget derhjemme. Havde vel en fornemmelse af, at det med Missionshuset ikke lige var os.

»Jeg går op til Bliktud,« sagde jeg efter morgenmaden.

»Nå?«, lød mors let forundrede reaktion. »Det er ikke så tit, du leger med ham. Husk at være hjemme til frokost klokken 12.«

»Vi skal bytte glansbilleder«, mumlede jeg. Helt sandt var det jo ikke. Men heller ikke løgn. I hvert fald ikke helt løgn.

Og så sad vi der. Jeg var noget skuffet over lokalet, der ikke lignede en skole. Ingen tavle, og i stedet for skolepulte var der lange, grå bænke uden rygstød.

Vi sang en salme, jeg ikke kendte. Det gjorde de andre, og de sang højt. Men jeg var mest optaget af lærerens venstre hånd. Eller rettere: det, der var der i stedet for en hånd. Måske havde han en tommelfinger, jeg er ikke sikker. Men resten af hånden var dækket af et mørkt læderetui. Og det kan nok være, han tog fat, da sangen var slut. Op og ned ad gulvet foran bænkerækkerne gik han, mens han med dyb stemme og meget højrøstet fortalte om synd og fordærv. Og om, hvordan Jesu skare skulle mødes i Himlen.

Og der var mere endnu. Meget mere. Med den mørke læderhånd svingende i luften fortalte søndagsskolelæreren om synden, så jeg ikke fik brug for noget ryglæn. Med bankende hjerte og rank ryg – og med fingrene boret ned i bænkens midtersprække – hørte jeg skrækslagen om, hvordan synderne skulle brænde op til evig tid.

Bagefter sang vi igen. Den kendte jeg heller ikke. Og så stillede man op på række og afleverede en fem- eller tiøre i munden – eller var det i hånden – på en smilende negerfigur, som nikkede til tak over de klingende mønter. Jeg stod også i rækken ved siden af Bliktud. Jeg havde ikke penge med. Det havde han ikke fortalt noget om, han havde kun sagt, at man fik et glansbillede.

Så sang vi en salme mere. Jeg kendte den godt, men jeg sang ikke med. Og så kunne vi endelig slippe ud. Men inden betalingen i glansbilleder faldt, skulle vi sige farvel til helvedesprædikanten, som nu var både smilende og rar.

»Du må så være tømrerens den ældste?« spurgte han, samtidig med at han rodede rundt i mit hår med læderhånden:

»Nu husker du vel at bede Fadervor derhjemme,« fortsatte han. Og så skete der noget indeni mig. Vi kom aldrig i Missionshuset, og vi gik kun i kirke til jul Men selvfølgelig bad jeg da Fadervor. Det havde min mor lært mig, og hun mindede mig måske om det flere gange om måneden. Hjalp også af og til med den.

»Nu husker du vel at bede Fadervor?« gentog han og blev ved med at holdt fast i min hilsehånd, mens hans læderhånd kørte rundt i mit hår.

»Nej«, svarede jeg, hev hånden til mig og skred ud af lokalet. Jeg var langt forbi købmand Baun, inden Bliktud indhentede mig.

»Du glemte den her,« sagde han forpustet og rakte mig Jesus i Getsemane Have.

»Behold dit jesuslort«, skreg jeg ind i hovedet på ham og smed glansbilledet fra mig.

Jeg husker ikke, hvad jeg sagde, da jeg kom hjem, men der gik flere år, inden jeg fortalte mine forældre om min tur i Missionshuset.

Brug Byens Bedste Barber Bossen

»Den er til at klippe rødhårede med.«

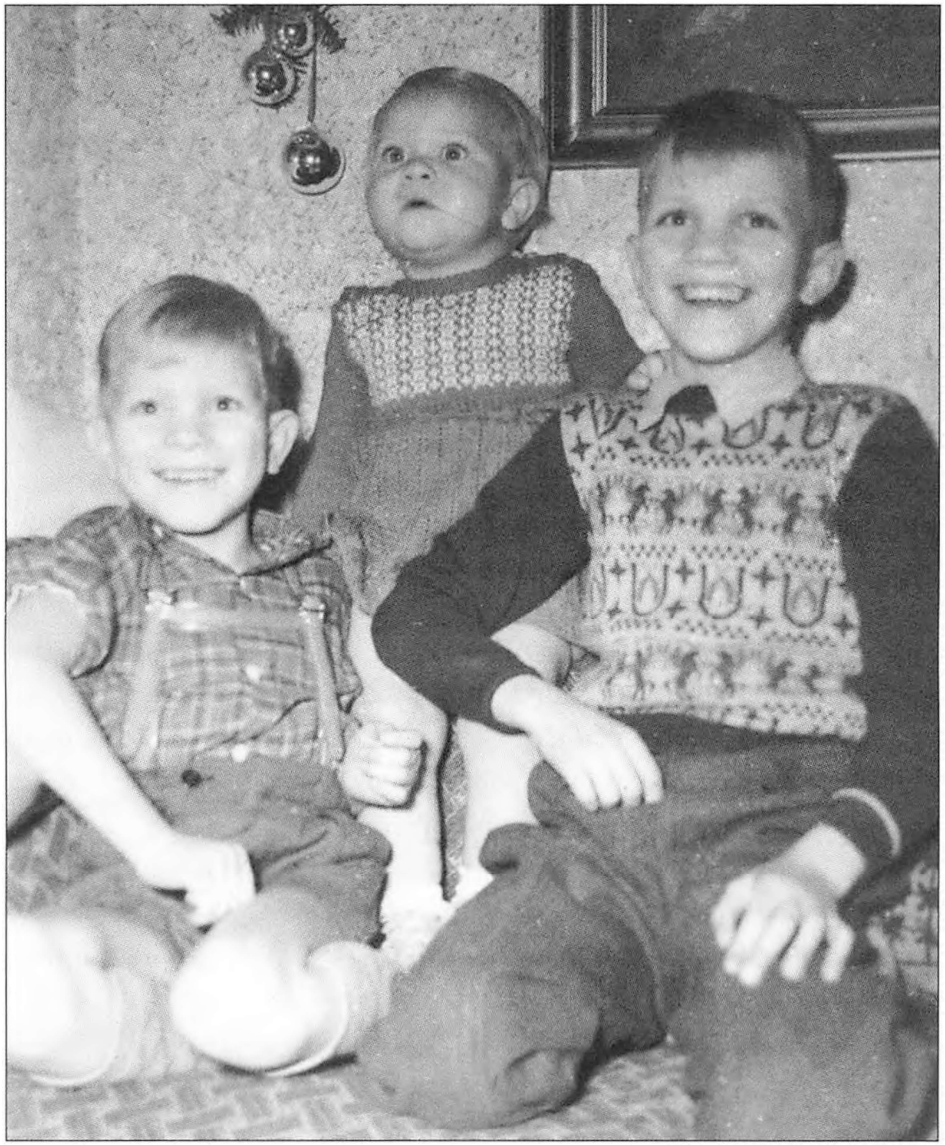
Mystisk var det godt nok. Jeg forstod det heller ikke. Men jeg tænkte som en gal over, hvorfor den skulle være anderledes, saksen til de rødhårede. Men det måtte jo være rigtigt, når nu barber Bossen sagde det.

Byens Bedste Barber Bossen, som der stod i annoncen i Gørding Posten. Det vidste jeg ganske vist ikke, da jeg blev præsenteret for rødhårssaksen, for da var jeg for lille til at læse. Hos Barber Bossen kom jeg derimod gerne – både til klipning og senere til læsning!

Bossens salon lå i Møllegade. Lige efter Gørding Mølle på hjørnet af Søndergade og Møllegade. Og det eneste, jeg ikke kunne lide hos Bossens, var, at vi skulle om i gården, når vi skulle på wc.

Men hvorfor skal man egentlig på toilettet, når man er hos frisøren? Derom senere. Først må vi lige have hold på rødhårssaksen.

Når man skulle klippes, blev man ikke alene formummet i et kæmpetelt af et frisørslag. Fra en smal rulle på bordet hentede Bossen en halv meter crepepapir. Jeg kunne godt lide lyden og fornemmelsen, når han strammede crepepapiret rundt om min hals som en krave, der skulle forhindre de afklippede hår i at drysse ned ad ryggen. Jeg kunne også godt lide, at frisørslaget gik helt ud over stolens armlæn, for så skjulte det det bræt, der var lagt på tværs over armlænene, og som man sad på for at nå op i Bossens arbejdshøjde.

Julen 1954. *Jens, Annette og Thorkild Thejsen i stuen i Nygade 4, Gørding.*
Foto: Else Theisen

Byens anden herrefrisør, Hermansen, havde derimod en stol, så han kunne pumpe kunden op i den rette arbejdshøjde. Ikke at jeg havde prøvet det, men man ku' da se vidunderet, når man gik forbi oppe i Nørregade.

Jeg gik nu hos barber Bossen. Byens bedste, som altid var frisk på at fortælle om hvad som helst.

»Hvorfor har du en saks, der er lavet af kamme,« spurgte jeg undrende og pegede på bordet under spejlet, hvor den lå i rækken mellem børster og barberknive.

»Det er en meget, meget særlig saks, en specialsaks,« svarede han. »Og den er slet ikke til små lyshårede drenge som dig.«

»Hvad bruger du den så til,« fortsatte jeg min sokratiske udspørgen.

»Jo, ser du Thorkild, den er lavet specielt til at klippe rødhårede,« forklarede han, mens hans samlede den op og klippede med den i luften.«

Så holdt jeg kæft. Og spekulerede som en gal.

De to rødhårede, Hans og Peter fra Lovrup, som jeg havde set oppe i Brugsen, havde godt nok også hår, der strittede til alle sider. Det var sikkert rigtigt, at der skulle en specialsaks til. Én der kunne rede håret, mens det blev klippet.

Jeg ville bare godt ha' oplevet, hvordan Bossen ku' klippe og rede håret på én gang. Og jeg blev ærlig talt temmelig skuffet, da jeg flere år senere opdagede, at det var en udtynder-saks, og at den også var til andre end rødhårede!

Men hvorfor skulle vi egentlig så på toilettet, hos barber Bossen? Jo, det skulle vi, fordi vi var der så længe ad gangen. Ikke for at blive klippet. Men for at læse de nyeste numre af Skipper Skræk og Kong Kylie! Anders And kunne man låne hos kammerater, men hos

Bossen kunne man hver uge læse Skipper Skræk. Med Prins Valiant, og med Bob og Franks modige bedrifter. En periode holdt Bossen også Wild West-hæfterne. De var rigtig gode. Ikke så meget på grund af cowboyhistorierne, der ikke var nær så spændende som Hopalong Cassidy-serien i Kong Kylie! Men Wild West-hefterne derimod var gode på grund af størrelsen, som betød, at bagsiden var en cowboy-pengeseddel, der kunne rives af. Og bruges!

Det koster one dollar at komme forbi,« sagde vi, så one rimede på kone. »Og du får en bøde på five dollar.« Five rimede på pive på vores gørdinggensisk kowbøjder-og-indianer-sprog

Byens Bedste blad-bibliotek rimede på Byens Bedste Barber Bossen. Også selv om han holdt op med at abonnere på Wild West-hæfterne. Fordi han blev sur over, at bagside-dollarsedlerne forsvandt.

»Visselig taler Gud Fred til sit Folk«

'Visselig taler Gud Fred til sit Folk
Sl. 85,9. Gørding Kirke 27/9 1959 Aksel Pedersen

Sådan står der med fin og tydelig fyldepenneskrift. Han er fra en anden tid, pastor Aksel Petersen. Selv om teksten er dateret 11 år efter retskrivningsreformen, er substantiverne med stort begyndelsesbogstav.

Bibelcitatet blev skrevet ind i min salmebog ugen efter, at vi blev konfirmeret. Hele flokken var i præstegården til farvelkage og saftevand. Og så altså til modtagelse af bibelcitater.

»Visselig taler Gud Fred til Sit Folk.«

Jeg fandt aldrig ud af, om der lå en særlig meddelelse til mig fra pastoren. I hvert fald var vi ikke altid de bedste venner. Vi sad i alfabetisk rækkefølge i konfirmandstuen. Ikke på stole, og ikke ved borde, men i nogle høje kasser a la kirkestole. Desværre sad de første i alfabetet helt nede ved døren, og os, sidst i alfabetet, sad helt oppe foran – oppe ved pastor Petersen. Det betød, at man meget nemmere blev opdaget, når man gjorde noget andet end at lytte. Og værst af alt: man kunne ikke snyde og kigge i bogen, når man blev hørt i salmevers.

Da udenadslæren ikke var og ikke er min stærke side, skete det tit, at jeg gik i stå under overhøringen, så jeg skulle blive på præstegården, når de andre cyklede hjem til en times middagspause, inden vi skulle tilbage til skolen. Der sad jeg så alene og øvede mig, og når jeg mente, at jeg kunne verset, meldte jeg mig til fornyet overhøring ved at banke på dobbeltdøren ind til pastor Petersens kontor. Og så kunne jeg cykle hjem til den varme middagsmad med familien.

Vi var 22, der blev konfirmeret i Gørding Kirke det år, men der gik 29 i 7. klasse. At der manglede syv hos præsten, betød dog ikke, at de ikke blev konfirmeret! Det blev de. De havde såmænd også gået til forberedelse i Gørding. Men de blev ikke konfirmeret der. De gjorde nemlig oprør!

Over den behandling Gerda havde fået. Et fredeligt oprør.

Gerda hed Pedersen til efternavn, så hun sad også oppe foran. Og pludselig gik det helt galt, derovre i pigesiden. Midt i en overhøring af Gerda blev pastor Petersen meget optaget af at fortælle os, at der eksisterede spøgelser. Det var jo i sig selv interessant. Men han udtalte det som spøjelser.

Og det sendte Solveig fra Vejrup og Karen, Anna og Helle fra Jernved og flere andre ind i et ustoppeligt grineflip. Først blev Solveig smidt udenfor døren, så røg Anna samme vej, alt imens at

***Sommeren 1956 eller 57.** Hvert år blev der holdt Gørding-fest med filmforevisninger i skolens gymnastiksal, omrejsende tivoli, optræden og kørsel med udsmykkede vogne. På billedet passerer Moder Danmark og hendes børn Skousens Isenkram i Nørregade. Til venstre Thorkild Thejsen, til højre Jens Thejsen.* Foto: Gustav Jakobsen

Gerda troligt stod og ventede på at fortsætte den overhøring, spøjlerne havde afbrudt. Og da hun så kluklo, da Pedersen igen vendte sig mod hende, røg der en sikring hos den stakkels pastor. Uden varsel haglede slagene med den store salmebog ned over ryggen på hende, hendes briller røg hen ad gulvet, og hun løb grædende ud af konfirmationsstuen.

Vi andre sagde ingenting.

Men tirsdagen efter manglede der syv på holdet.

Gerda og de andre seks fra Jernved og Gredstedbro kom ikke mere.

De klagede ikke. De valgte den fredelige protest at blive væk. Og blev så konfirmeret i Jernved hos pastor Urup.

Visselig taler Gud Fred til sit Folk.

»Vi kan tage det her i klassen, eller vi kan klare det ude på gangen«

Om vi har regning, geometri eller aritmetik i den time, husker jeg ikke. Men jeg husker tydeligt, at min mor pludselig står i døren og forlanger at komme til at tale med læreren. Med det samme!

»Jamen, fru Theisen, vi er midt i en time, du må vente«, svarede Beksgaard.

Og jeg krymper mig. At forældre kommer på skolen, er noget specielt. Noget der sker sjældent. Helt sikkert ikke noget godt. Og slet ikke midt i en time. Og så *min* mor!

Hvad i alverden laver hun her? Jeg ville gerne ha' krøbet helt ned under bordet eller endnu bedre have kunnet gøre mig usynlig.

»Du må komme igen, når det har ringet ud«, fortsætter Beksgaard. »Jeg underviser«.

Men mor viger ikke.

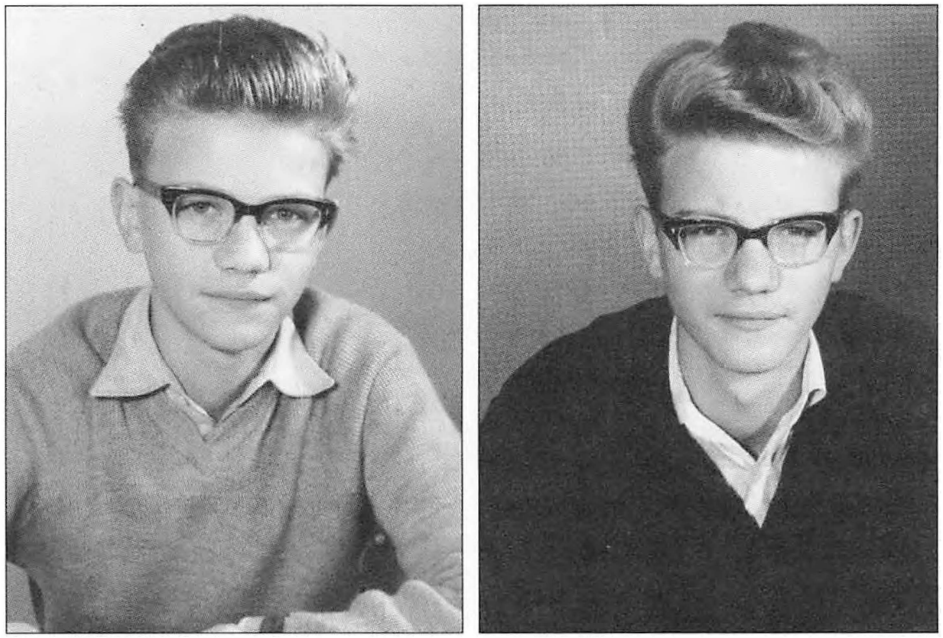
»Vi kan tage det her i klassen, eller vi kan klare det ude på gangen«, lyder hendes svar i nervekrigen med Beksgaard.

Han lægger kridtet på katederet, træder ned fra forhøjningen foran tavlen og går med mor ud på gangen. Alle ser på mig, der ikke er blevet spor usynlig.

»Hun er ret modig«, hvisker Niels Peter ved siden af mig.

»Nu er det sgu Beksgaard, der får skideballe,« lyder det fra Hans bagved mig.

Jeg ranker mig lidt, men helt overbevist er jeg nu ikke. Og der

Marts 1959 og november 1960. *Brillerne er de samme, men Bryllcreme-frisuren er erstattet med det naturlige fald tilsat lidt Elvis-look-alike.*
Foto: Aage Petersen

følger ingen forklaring, da Beksgaard svinger ind ad døren igen. Og vi spørger ikke.

»Hvor kom vi til,« spørger han og samler kridtet op igen.

Beksgaard var en god og engageret lærer. For de dygtige. Men svaghed for de svage, havde han ikke. I skolen. Hvorimod tropfører Beksgaard hos Gørdings grønne spejdere var en anden! Også selv om det var samme person. Hos spejderføreren lærte jeg teamwork og projektarbejde, længe før ordene var opfundet. Hos læreren i skolen lærte man arbejdsdisciplin og spændende indhold. Hvis man kunne tage fagligt fra. Hvis man viste svaghed, lærte man kun disciplin.

Hvad der skete ude på gangen mellem Beksgaard og mor, fortalte hverken læreren eller min mor. Men en forklaring fik jeg:

Min lillebror, Jens, var kommet hjem fra skole. Han var både ked af det og vred. For han var blevet hånet af læreren i sløjdtimen. Og helt galt var det gået, da alle havde grinet ad læreren.

Selv om far var tømrer, og selv om vi havde et stort værksted derhjemme, var sløjd ikke det, Jens var mest interesseret i. Og da han i timen med Beksgaard havde høvlet ned under stregen, var han blevet hånet.

»Man kan ikke se, at du er søn af en tømrer. Det er noget andet med din storebror, han har da i det mindste hænderne skruet rigtigt på,« havde Beksgaard sagt, mens han med stregmålets metalspids markerede, hvor der nu skulle høvles ned. Derefter spænder han brættet fast på høvlebænken, så Jens kan få demonstreret, hvordan man løfter høvlen i luften, samtidig med at man kører den ud over brættets kant. Men ak. I lærervreden er den bageste bænkdup ikke kommet langt nok ned, så Beksgaard høvler lige ind i den!

Man kan ikke skælde ud på en bænkdup. Men en elendig elev, der oven i købet griner ad læreren sammen med hele holdet, ham kan man give en kæmpeskideballe.

Og det gør man ikke ustraffet over for en af fru Theisens unger.

Så dukker hun nemlig op på skolen. Med det samme. Og midt i timen.

Det var noget i den retning, de talte om på skolegangen på 1.sal på Gørding Folke- og Realskole – vores mor og læreren.

Jeg var gal og flov, da jeg kom hjem fra skole den eftermiddag, for da kendte jeg endnu ikke forklaringen.. Men min vrede fortog sig kraftigt, og jeg var ikke fri for at være lidt stolt over hende, da familien havde fået forklaringen ved aftenbordet.

Lærer Madsens ordbog

Vi havde ikke nogen ordbog derhjemme. Nordisk Konversationsleksikon i 18 bind, Den Store Kogebog og Kongebogen. Den sidste var én, far havde fået, da han var ved Den Kongelige Livgarde i 1937-39. Det var familiens samlede bogbestand.

Senere købte mor og far også et trebindsværk om skolens fag, som jeg, min lillebror, Jens, og min lillesøster, Annette, kunne slå op i, hvis vi havde brug for hjælp. Men heller ikke dér var der en ordbog.

Så var der selvfølgelig biblioteket på den anden side af vejen. Det var både skole- og folkebibliotek. Der kunne man gå over og slå op, når det var åbent. Men det gjorde man selvfølgelig ikke. Så måtte stavningen blive, som den blev. Og den blev ofte temmelig umuglig, kan jeg huske. Umuglig med to g'er og derres med to r'er. Og klasisk – kun med to s'er. For det hed da kla'sisk musik, det vidste enhver da.

»De har orbøer på biblioteket«, sagde lærer Madsen flere gange venligt smilende til mig på syngende fynsk, når jeg fik stil tilbage med røde streger i.

»Du kunne måske også ønske dig en ordbog i fødselsdaggave,« sagde han engang.

Nej, ærlig talt. Det kunne jeg altså ikke. Og hvis jeg har brugt en ordbog på Gørding Skole- og Folkebibliotek, har jeg fortrængt det.

Men det *var* en spændende verden, der åbnede sig ovre på biblioteket. Jeg inhalerede, hvad der var på børne- og ungdomshylderne. Alt. Men biblioteket var også et land med regler og forbud. Voksenbøgerne var det forbudte land. Der måtte vi ikke låne. Og reglen for det almindelige lån var streng: For hver roman, du tager med hjem, skal du også låne en fagbog!

Men regler er til for blive bøjet, så når jeg lånte Robinson Crusoe med hjem, valgte jeg samtidig et bind Populær Mekanik. Ugen efter så måske Børnene i Nyskoven. Plus Populær Mekanik, bind to.

Min private bogsamling bestod mest af Jan-bøger. Jeg fik to nye hvert år af faster Else, som arbejdede på et forlag i København. Én til fødselsdag og én til jul. Men det var selvfølgelig ikke nok. Og når jeg så oven i købet fandt ud af at springe naturbeskrivelser og andet ligegyldigt pjat over, så var en Jan-bog jo hurtigt læst. Om mens Robinson Crusoe blev lånt hjem og læst adskillige gange, så kunne en Jan-bog kun læses én gang.

Vi var blevet ret gode venner, bibliotekaren og jeg. Jeg fik selv lov til at skrive dato og stempler både i bogen og på kortet med et stempel, som sad fast på blyanten. Men vores venskab kom på en hård prøve den dag, jeg spurgte bibliotekaren, hvorfor de ikke havde Jan-bøger.

»Hvorfor vi ikke har Jan-bøger på biblioteket«, gentog hun langsomt. »Det skal jeg såmænd sige dig, lille Thejsen,« forsatte hun og kiggede alvorligt på mig over læsebrillerne. »Det har vi ikke af samme grund, som man ikke har skraldespanden stående inde i stuen«.

Jeg forstod det vist ikke helt. Men jeg forstod nok til at forstå, at jeg ikke skulle fortælle hende, at jeg læste Det Bedste hver måned, hos min farfar. Og de stod altså i stuen. Ved siden af Kongebogen.

Jeg véd, at jeg læste i Det Bedste, den dag, da jeg fik min egen ordbog.

Jeg lå og flød på sofaen, det var søndag eftermiddag. Vi havde lige hørt Giro 413, så nu gjaldt det månedens udvalgte og forkortede

November 1960. *Tredje real på Gørding Folke- og Realskole. Bagerst fra venstre: Ove Madsen, klassens dansklærer. Christen Sørensen, Thorkild Theisen, Niels Peter Puggaard, Leif Runge Schmidt , Evald Thomsen, Hans Andersen, Aksel Andersen, klassens engelsk-, tysk- og historielærer.*
Midterrækken: Marianne Berg Andersen, Inger Bjerregaard Pedersen og Gerda Petersen.
Forrest Helle Ingwersen, Lone Christensen, Karen Krebs Nielsen, Karen Nielsen, Lene Boe, Anna Krebs Nielsen og Lone Christensen.

Foto: Aage Petersen

roman i Det Bedste. Plus alle små vittigheder, som jeg eeelskede – uden at fange den ideologiske baggrund. Jeg kan for eksempel huske denne her:

Både Sovjetunionen og USA har sendt en mand til Afrika for at undersøge, om der er et marked for brystholdere.

»Det kan vi godt opgive,« rapporterede den kommunistiske udsending hjem til bureaukraterne i Moskva. Der er ikke én, der går med BH hernede.«

»Der er et kæmpe marked hernede,« rapporterede amerikaneren hjem til firmaet. Der er ikke én, der går med BH herovre.«

Nå, men tilbage til Nørregade 63 i Gørding, det har vel været sommeren 1960.

»Nej, nu kommer Madsen minsandten herover«, siger mor. Hun sidder i øreklapstolen og stopper strømper. »Gå du ud og luk op, Thorkild.«

Lærer Madsen og hans kone, som også var lærer, boede i tjenesteboligen lige overfor os, og på første sal boede lærer Rasmussen sammen med sin lærerkone. Men ingen af dem havde nogensinde været inde hos os, så det var noget af en begivenhed, at Ove Madsen nu var på vej op ad flisegangen mod vores hoveddør. Jeg åbnede samtidig med, at han bankede på råglasruden, for klokken virkede ikke.

Indenfor stod jeg. På strømpesokker og med uglet Elvis Presley-hår. Udenfor stod Madsen.

»Værs'go', den er til dig. Du har brug for den,« sagde han uden at træde indenfor.

Forvirret afbrød jeg mit forfjamskede forsøg på at stoppe skjorten ned i bukserne og tage imod den bog, han rakte mig. Der var to store bogmærker i den – af den slags med en læse-ugle, som man kunne få på biblioteket.

»Slå op og lær det nu«, kommanderede lærer Madsen smilende. »Du skiver godt, Thorkild. Men du staver sjusket. Behold bogen,« sagde han. Drejede om på hælene og gik igen.

Jeg slog op de to steder. På side 12 var der en tyk streg under ordet 'Deres'. Med ét r! På side 86 var 'mulig' understreget. Der var kun ét g, så jeg. Og så Madsens to røde udråbstegn bagved og et stort rødt U foran!

Jeg lukkede fordøren og gik ind i stuen.

»Gik han igen?«

»Hvad ville han?«

»Inviterede du ham slet ikke ind?«

Mors spørgsmål væltede frem, mens hun havde travlt med at rette puderne i sofaen. Ugebladene var røget ind på hylden under sofabordet.

»Han gav mig en ordbog. Jeg må beholde den,« svarede jeg.

Jeg fik en storebror, da jeg var 54

»Et personligt anliggende« stod der i feltet med emneord ved en e-mail, jeg modtog en helt almindelig, travl torsdag på redaktionen.

Jeg havde pisketravlt, vi skulle gøre et blad færdigt dagen efter, og forhandlingerne om 1999-overenskomsterne kørte i højeste gear med natlige møder og deraf følgende uklarheder om, hvad jeg skulle skrive i ugens leder. Mailen var fra en for mig ukendt person i Herfølge, men emneordene var mystiske nok til, at jeg straks måtte klikke teksten frem.

»Kære Thorkild Thejsen,

Jeg skriver denne mail i stedet for at ringe, så du kan lade være med at svare, hvis du ikke har lyst,« begyndte den.

»Jeg ved ikke, om du er klar over det, men du har en storebror i Australien. Han har nu været i Danmark næsten tre uger – og rejser tilbage om tre dage. Han har besøgt sin mors familie, som han netop har genfundet efter ikke at have hørt fra dem – og de ikke fra ham – i 50 år. Han ville også gerne møde sin fars familie – for både hans mor og den mand, som han i alle årene havde regnet med var hans far, er begge døde for mange år siden. Vi måtte så fortælle ham, at hans far ikke var hans far. (...) Vi har nu fundet frem til dig, og du er meget velkommen til at kontakte mig, men som sagt, kun hvis du har lyst...«

Jeg ringede straks op.

I et halvt århundrede havde jeg været den ældste i en søskendeflok på tre, og så fik vi pludselig en storebror. Fra Australien!

Ja, egentlig vidste vi det godt. Vi vidste, at far – før vores forældre blev gift – havde fået en søn. En søn, som i 1948 emigrerede med sin mor til Australien, og siden da havde ingen hørt fra dem.

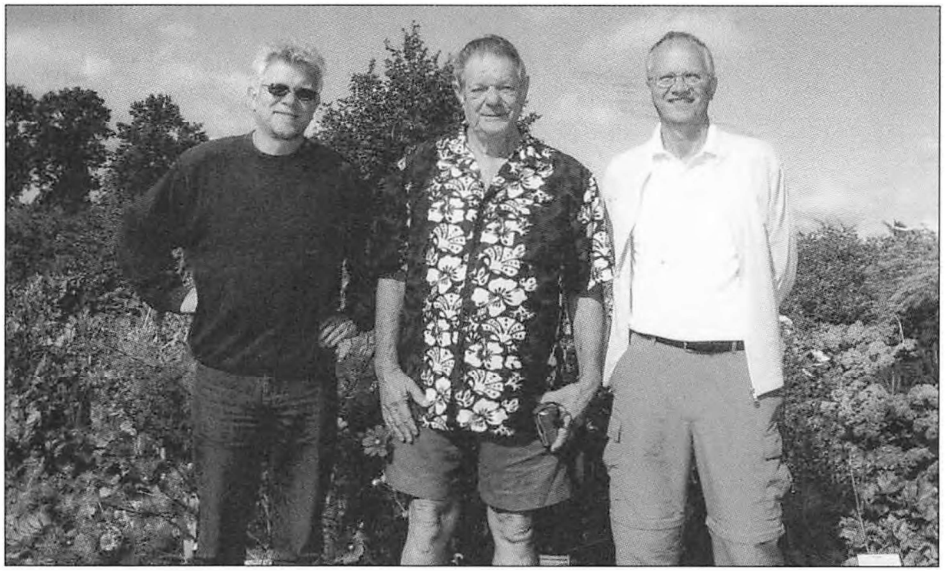
Når vi talte om ham, var det altid om den ukendte storebror, som måske nu var en slags cowboy eller Crocodile Dundee Down Under...

Da far døde i 1984, efterlyste vi vores ukendte storebror i et par australske aviser. Men vi hørte intet, før jeg fik e-mailen fra Herfølge i 1999. Og dagen efter mødtes jeg så med vores nye storebror, Sam Petersen.

Ja, egentlig hedder han jo altså Søren, men det kan man ikke sige i Australien, så det blev til Sam. Søren var kun syv år, da han forlod Danmark, så det er meget få danske gloser, han kan huske.

»Lewerpostej and Øllegrød, that's it,« som han selv forklarede, da vi mødtes i 1999.

»Øllebrød,« rettede jeg.

Sommeren 2006. *Tre brødre fra Gørding: Jens Thejsen, *1948, Søren (Sam) Petersen, *1940, og Thorkild Thejsen, *1944, her i Den Økologiske Have i Odder.*

Foto: Jens Thejsen

»No! Øllegrød, we got it for breakfast in Gørding. Grød, you know.«

Det var en indkøbstur på den anden side af jorden, der førte familien sammen igen. En eftermiddag i foråret 1998 går Søren rundt i et supermarked i Darwin i Nordaustralien. »The Australian Asshole«, kalder han byen, hvor der er fugtigt og meget varmt, når det er sommer. Sam går rundt i et supermarkedet i Darwin og leder. Det er nemlig det eneste sted i byen, man kan købe dark bread! Og så hører han et par back-packere tale sammen.

»Undskyld mig, er det ikke dansk, I taler?« spørger han dem på sit swingende australske.

»Jo, det er det da,« svarer de. Hvorefter Sam byder dem på kaffe og præsenterer sig som »Søren Petersen from Denmark!«

Og fortsætter: »What the fuck?« og »Oh my God,« da en af rygsækturisterne præsenterer sig som Falbe-Hansen.

Det eneste lillebitte minde fra Danmark, Søren har tilbage, er nemlig moderens legitimationsbevis fra Anden Verdenskrig. Inga Falbe-Hansen, Gørding, står der på den.

Søren udveksler adresser med de to danskere og tager så ellers på arbejde på en boreplatform ved Indonesien. Tilbage i Darwin tre måneder senere ligger der en stor, brun kuvert fra Kolding. Med brev fra moderens ukendte kusine – og familiebilleder, hvor Søren selv er med på!

Derhjemme i Gørding havde far og mor som sagt tidligt fortalt os, at vi havde en storebror i Australien. Men faktisk havde jeg hørt om ham endnu tidligere. Blot uden at vide, at det handlede om Søren.

Mine erindringer om den store tykke politimand, der besøgte os, er tydelige. Han kom cyklende fra Bramminge og havde en lang, sort frakke på, som han knappede op, når han kom ind i køkkenet. Jeg blev hver gang sendt ind i stuen, og selv om jeg lod, som om jeg legede med bilen på gulvet, lyttede jeg koncentreret. Jeg forstod ikke, hvad der foregik. Men jeg hørte flere gange, at mor græd. Eller skældte ud. Eller begge dele. Og at far sagde – næsten ingenting!

Bagefter blev der så heller ikke snakket mere om det, når jeg var der. For det handlede om alimentationsbidraget, har mor senere fortalt. Eller rettere: det handlede om den manglende betaling af bidraget, som far hver måned i 18 år skulle sende til Sørens mor i Australien. Og det kunne være svært at finde pengene, når man er arbejdsløs tømrer med kone og børn.

Søren kom til Australien den 23. december 1947 sammen med sin mor og hendes mand. Moderen døde to år efter, og i 1951 døde også hendes mand.

»I was really on my own, then«, som Søren har udtrykt det. Med tærsk af nonnerne på det katolske børnehjem, han blev anbragt på. Soldat som 18-årig. Elitesoldat i Vietnam i tre år og tilbage til Australien, hvor han fra 1965 til 1990 år ernærede sig som krokodillejæger i Nordaustraliens sumpe.

Alt det og meget mere, fortalte han, da vi mødtes – igen – i Danmark i 1999. For faktisk havde vi allerede mødt hinanden som børn i Gørding. Mine forældre og jeg boede i sidste hus inden markerne i Rosengade; det, der i dag hedder Dr. Jensens Allé. I det store hus inde bag den høje hæk oppe på hjørnet af Rosengade og Søndergade boede Søren sammen med sin mor, sin mormor, jordemor Falbe-Hansen og en række andre unge alenemødre med deres 'uægte' børn!

Når pigen i huset gik tur med Søren, kom hun af og til ind og fik kaffe hos min mor, og så legede Søren og jeg sammen, har mor fortalt. Selv kan jeg ikke huske det.

Men i 1999 fik vi sammen repeteret en hel del fra vores fælles fortid. Den første tur i Gørding Bio for eksempel. Måske har vi været der samtidig. I hvert fald var det den samme film, vi så, nemlig Snehvide og De Syv Små Dværge. Det var søndag eftermiddag. Og vi fik også hver en salmiakstang. Vi var der måske samtidig. Men vi var der ikke sammen!

Jeg var 55 og Søren var 59, da vi mødtes igen – og snakkede om Gørding – og meget andet.

Jeg er så *ikke* tømrerens den ældste!

Thorkild Thejsen. Født 19. november1944 i Gørding.

Gift med Winnie Rossman Borggaard (1941), sammen har vi fem børn, der alle hørt *meget* om Gørding!

Søn af Svend Theisen (1918-1984) og Karen Theisen, født Jepsen, (1917-2007).

De første år boede vi i Rosengade nummer 6, (som nu hedder Dr. Jensens Allé).

I 1950 flyttede vi til Nygade 4, hvor far kom med i farfars firma.

Farfar, Jens Theisen, og faster Iris, boede på 1. sal med udsigt over Melballes gartneri på den anden side af vejen og storkereden i Tværgade. Storkene hentede en del spændende sager ved gartneriets vandhul.

»I. Theisen og Søn, Tømrer- og Snedkermester. Gørding 54« stod der på skiltet på husvæggen ud mod vejen. I'et står for Jens.

Så mens mine forældre hed The*i*sen, hedder min bror, Jens (1948), og min søster, Annette (1952) og jeg hedder The*j*sen.

Vores storebror (1940) hedder Søren Petersen.

Jeg gik i skole i Gørding fra 1. april 1952 til 28. maj 1961, hvor jeg tog præliminæreksamen.

Omkring 1957 flyttede vi ind i et nybygget hus på Nørregade 63 – skråt overfor Gørding Skole.

Indtil skoleinspektør Tofterup afløste Larsen-Pedersen, holdt skolen spiselukket mellem 12 og 13. Langt de fleste elever og alle lærere gik hjem for at spise og holde middagspause – ligesom resten af byen. De eneste, der blev på skolen, var de elever, der kom ude fra landet og dem fra Bramming, Jernvedlund, Gredstedbro og Tjæreborg, som kom med tog eller på cykel for at tage præliminæreksamen.

Kostskolen i Tarm og Gørding Folke- og Realskole var de sidste to steder, man kunne tage denne eksamen, som vel nærmest var en lille hf-eksamen.

Jeg blev konfirmeret i Gørding Kirke i september 1959 hos Aksel Petersen.

Efter et par år som portierassistent og natportier på Missionshotellet Merci i Århus tog jeg lærereksamen med linjefagene dansk og historie-samfundsfag fra Esbjerg Seminarium i 1967.

Lærer i Albertslund fra 1967-84.

Orlov fra skolevæsnet august 1975 til juli 1976 til rejser, studier og politisk arbejde.

Timelærer på Danmarks Lærerhøjskole 1981-83 ved siden af lærerarbejdet i folkeskolen.

Konsulent for forsøgs- og udviklingsarbejder i Albertslund Kommune 1982-84.

Eksam. Pæd. 1986.

PD i pædagogisk udviklingsarbejder år 2000.

Redaktionel medarbejder på deltid på fagbladet *Folkeskolen* fra 1983-85, fuldtidsjournalist på bladet fra januar 1985 og ansvarshavende redaktør fra august 1987.

Sygeorlov fra maj 2002 til maj 2003 med diagnosen Gullian Barré Syndrom. (En virus, der nedbryder immunsystemet og lammer alle organer undtagen hjernen.) Fire måneder i respirator og et år på hospitalet.

I dag chefredaktør for *Folkeskolen*, månedsmagasinet *Undervisere* og netmagasinerne folkeskolen.dk, undervisere.dk, specialpaedagogik.dk og ernaeringogsundhed.dk.

Forfatter og medforfatter til skole-, fag- og debatbøger. Har bidraget til en række opslagsværker, blandt andre Pædagogisk Opslagsbog og Den Store Danske Encyklopædi.

Læs mere på www.folkeskolen.dk under redaktion og blad.